

قانون انقباضی

«مرتضی مبلغ» معاون سیاسی، اجتماعی وزیر کشور در این مورد گفت: من نه تنها شوراهای و نقش آنها را مثبت ارزیابی می‌کنم، بلکه همین

افزود: «اگر شوراهای ایران، ۳۰ درصد اهداف خود را نیز محقق کرده باشند، موفق بوده‌اند.» وی با بیان کاستی‌های شوراهای دوره نخست گفت: ساختار جامعه،

مقدار از دستاوردهای شوراهای را با توجه به اینکه برای اولین بار در تاریخ استبداد زده کشور به طور واقعی تشکیل شده اند را نشانه بلوغ و شایستگی شهروندان ایرانی و نماد مشارکت جوئی و مشارکت پذیری آنان می‌دانم.

وی افزود: برای مشاهده جلوه‌های فعالیت شوراهای لازم است فضای تاروغاهای رسانه‌ای که در این زمینه پدید آمده است، را در نوردریم و به زوایای ناشناخته و غیررسانه‌ای شوراهای در سراسر کشور به ویژه مناطقی که دوردست‌ترند، وارد شویم تا آنگاه جلوه شکوهمند مشارکت را مشاهده کنیم و تازه این آغاز راه شوراهای است. چرا که قانون شوراهای با نگاه انقباضی نوشته شده است.

عضو مؤسس شوراهای اسلامی شهر گفت: متأسفانه برخی از جنبش‌های سیاسی در تعداد بسیار محدودی از شوراهای که توسط برخی رسانه‌ها به ناحق برجسته شده‌اند اجازه نداد تا سیمای تابناک شوراهای جلوه‌گر شود و در این میان مخالفان مشارکت نیز سعی کردند میدان‌داری کنند و از آب گل آلود برای منویات اقتدارگرایانه خود دهبیره برداری کنند.

وی افزود: من همین قدر بگویم هنگامی که به برخی شهرها، بخش‌ها و روستاهای دوردست می‌روم و دستاوردهای شوراهای را از نزدیک مشاهده می‌کنم به معجزه مردم و برکات مشارکت آنان هر چه بیشتر ایمان می‌آورم. لذا به مطبوعات و سایر رسانه‌هایی که داعیه‌ی تعالی و سربلندی کشور را دارند، توصیه می‌کنم با سفر به دوردست‌ها و مشاهده واقیبات غبار از چهره امیدبخش شوراهای بگیرند.

فقط ۳۰ درصد

دکتر «پرویز پیران» جامعه‌شناس و استاد دانشگاه نیز با تأکید بر ضرورت وجود شوراهای گفت: آینده‌ی ایران بدون یاد گرفتن مشارکت، آینده‌ی بحرانی در عرصه‌های گوناگون خواهد بود. اگر شوراهای در دوره اول با ضعف روبه‌رو شدند، نباید به نفع شوراهای پیردازیم چون راهی جز شورا و شیوه‌های مشارکتی وجود ندارد. وی با بیان این مطلب که «مردم به نهادهای حکومتی اعتقاد ندارند»

می‌کوشد که در طول چهارسال به خواست و اراده اکثریت تمکین کند، کارگاه آموزشی مهمی برای تمرین مردم‌سالاری است و باعث جامعه‌پذیری سیاسی خواهد شد.

طبیعی نتایج ملموسی به چشم نمی‌خورد.»

اطاعت تصریح کرد: باید انتخابات متعدد و دوره‌های مختلفی از شوراهای پشت سر بگذاریم تا به مرور پذیرش رأی

«نوروز» در سالگرد تشکیل شوراهای شهر و روستا بررسی کرد

ارزیابی عملکرد شوراهای در گفت و گو با صاحب‌نظران

نظام شخصیتی ایرانیان، نبود تجربه کار مشارکتی، نبود سازمان‌های مشارکت مدار واقعی و ضعف قانونی و ساختاری شوراهای عمده‌ترین مشکلات این نهاد نوپا است.

پیران، ادامه داد: متأسفانه الگوی انتخاب اعضای شورا مشکلات متعدد دارد. اگر شرط تخصصی برای انتخاب وجود ندارد دست کم باید گروه‌های تخصصی در نظر گرفته شود. همچنین در برنامه‌ها باید توانمندسازی اعضای شورا در نظر گرفته شود که متأسفانه رسانه ملی ما در زمینه شوراهای هیچ آموزشی نمی‌دهد.

وی افزود: شوراهای به جای شکل‌گیری مشارکتی فوراً الگوی بوروکراتیکی گرفته و میز و صندلی گسترش داده است که باید اصلاح شود. این استاد جامعه‌شناسی شهری و طراح برنامه «محلّه پاک» و شهردار مدرسه در پایان گفت: «پروژه شوراهای به استثنای چند شورا، موفق می‌دانم.»

کارگاه آموزش مردم‌سالاری

«جواد اطاعت»، مدیرکل سیاسی سابق وزارت کشور که در هنگام راه‌اندازی شوراهای شهر و روستا از مسؤولان اصلی اجرایی بود، ارزیابی مثبتی از اجرای این پروژه دارد.

وی که اکنون نمایندگی مردم جهرم در مجلس را برعهده دارد، به خبرنگار «نوروز» گفت: مشکل امروز جامعه ما این است که هنوز مردم‌سالاری در لایه‌های زیرین اجتماعی رسوخ پیدا نکرده است. ما در پیروزی انقلاب اسلامی توانستیم نظام جمهوری اسلامی که مبتنی برخواست و اراده مردم بود را محقق کنیم، نهادینه شدن این موضوع مستلزم تمرین، تکرار و آموزش مردم‌سالاری است و شوراهای این راستا نقش مؤثری را برعهده دارند.

این عضو فراکسیون دوم خرداد با یادآوری این موضوع که در سطوح منطقه‌ای انتخابات مجلس و در سطوح ملی انتخابات ریاست جمهوری وجود داشته است، افزود: «لازم بود که در سطوح محلی نیز مردم تجربه مردم‌سالاری را داشته باشند.» اطاعت تأکید کرد: همین امر که هر چهارسال در یک روستا دورافتاده کشور، رقابتی برای انتخاب اعضای شوراهای صورت می‌گیرد، اکثریتی رأی می‌آورند و انتخاب می‌شوند و اقلیت برای دور آینده تلاش می‌کند و

● مرتضی مبلغ: جنبش‌های سیاسی اجازه نداد چهره تابناک شوراهای جلوه‌گر شود.

● پرویز پیران: حتی اگر شوراهای ضعیفی داشته‌اند، نباید به نفعی آن بپردازیم

● جواد اطاعت: با برگزاری یک انتخابات و گذشت چهار سال، نمی‌توان به همه اهداف رسید

● داوود سلیمانی: تشکیل شوراهای عالی استانی به علت ضعف تشکیلاتی ممکن نشد

● اشرف بروجرودی: هر چه فضای اجتماعی بزرگ‌تر بوده، چالش شوراهای با سایر نهادها بیشتر بوده است

وی همچنین جایگاه شوراهای آموزه‌های دینی و اصول قانون اساسی را یادآور شد و گفت: «عملی شدن یکی از اصول معطل مانده قانون اساسی در دوران خاتمی، فی‌نفسه اقدامی مثبت بود.»

مدیرکل سیاسی سابق وزارت کشور در عین حال این موضوع را یادآور شد که «در روند مردم‌سالاری و جامعه‌پذیری سیاسی، با برگزاری یک انتخابات و گذشت چهارسال، به طور

آماده‌سازند.

در انتظار گام‌هایی بلندتر

«داوود سلیمانی» عضو مجمع نمایندگان تهران و عضو سابق شورای شهر تهران نیز با بیان این مطلب که

«تشکیل شوراهای یک‌گام بزرگ در سپردن کار مردم به خودشان بود» در عین حال افزود: «موفقیت پروژه شوراهای نیازمند برداشتن گام‌هایی بلندتر است.»

این عضو فراکسیون مشارکت «خلأ تشکیلاتی»، «نوع ارتباط با حاکمیت» و «نقایص قانونی» را از جمله موانع موجود در پیش‌روی شوراهای دانست و توضیح داد: شوراهای در اولین دوره، تشکیلات ناقصی داشتند به دلیل آن که، تجربه اول بود و قانونی هم که در این باره تدوین شد، کامل و شایسته نبود.

وی با تأکید بر این مطلب که «شوراهای ناقص تشکیل شد» از عدم تشکیل شورای عالی استانها و نیز شوراهای محلی به عنوان نماد بارز این امر یاد کرد و گفت: از آنجا که اقتدار شورای عالی استان‌ها در حد هیأت وزیران است و می‌تواند با ارائه لوایحی به مجلس در پیشبرد برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی و رفاهی شهروندان نقش مؤثری ایفا کند، تشکیل این شورا اهمیت زیادی داشت که به علت ضعف در سازوکارهای تشکیلاتی در چهارسال گذشته، این امر ممکن نشد.

این نماینده تهران درباره شوراهای محلی نیز گفت: هر چند با تشکیل انجمن‌های شورایاری در برخی مناطق تهران این ضعف تا حدی پوشانده شد اما اقدام به شکلی کامل نبود که باید در تشکیلات آینده این ضعف برطرف شود. سلیمانی از بحث «نوع ارتباط شوراهای با حاکمیت» به عنوان نقص تشکیلاتی دیگر شوراهای یاد کرد و گفت: هر چند اختیارات وزیر کشور و شوراهای در قانون هست اما شفافیت لازم را ندارد که باید در قانون جدید حیطه اختیارات هر کدام مشخص شود.

وی در پایان ابراز امیدواری کرد که با بررسی کارشناسی لایحه دولت در زمینه اصلاح قانون شوراهای در مجلس، مشکلات موجود طی ماههای باقی‌مانده تا برگزاری دومین دوره انتخابات شوراهای شهروستا مرتفع شود.

چالش‌های شهرهای بزرگ

«اشرف بروجرودی» معاون اجتماعی وزیر کشور در ارتباط با نحوه عملکرد شوراهای گفت: اگر چه تاکنون با یک نظر سنجی دقیق و میدانی عملکرد شوراهای اسلامی شهر سنجیده نشده است اما براساس گزارشات رسیده و اخبار دریافتی در مجموع می‌توان

گفت که عملکرد شوراهای به خصوص در شهرهای کوچک موفق بوده است. وی افزود: «هر چه فضای اجتماعی بزرگتر بوده (شهرها) چالش‌های میان‌اعضای شورا

و شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها بیشتر بوده است.»

وی در مورد موانع قانونی و نقص‌های موجود گفت: یکی از موانع، نقص قانونی و کمبود قانون مناسب در حقوق شوراهای است که با همکاری مجلس این نقص به زودی مرتفع خواهد شد.

بروجردی از «نهادینه نشدن فرهنگ شورایی در کشور» و «حیطه اختیارات» به عنوان مشکلات دیگر شوراهای یاد کرد و افزود: «به زودی برخی اختیارات دستگاه‌های اجرایی به اعضای شوراهای اسلامی تفویض می‌شود.

بروجردی گفت: در واقع هدف از تشکیل شوراهای نیز این بود که بخشی از حاکمیت قدرت خود را به مردم منتقل کند.

کار دشوار

«محمد رضا دولت‌آبادی» نماینده نیشابور نیز گفت: با توجه به نابسامانی‌های قانونی و تمرکز نداشتن قدرت در راستای وظایف شوراهای کار برای اعضای شورا دشوار شده است.

وی افزود: مجلس شورای اسلامی در راستای رفع نقایص قانونی شوراهای به زودی اصلاحیه قانون شوراهای را که از سوی هیأت دولت ارائه شده مورد بررسی قرار می‌دهد.

مشکل تفویض اختیارات

«محمود علیزاده طباطبایی» یکی از اعضای شورای شهر تهران نیز گفت: با توجه به اینکه در اصل هفتم قانون اساسی شوراهای به عنوان رکن اصلی تصمیم‌گیری هستند اما شاید به علت برخی نگرانی‌های ننگونه‌نشد و دولت تمامی اختیارات را به شوراهای تفویض نکرد.

وی افزود: اگر چه با توجه به اینکه این اولین دور تجربه حضور شوراهای در کشورمان بود دولت بخشی از اختیارات خود را بدون دریافت منابع در اختیار شوراهای قرارداد که قابل توجه است.

طباطبایی گفت: به گمان من عمده‌ترین مشکل شوراهای شهر به همان مشکل تفویض اختیارات باز می‌گردد که امید است مجلس شورای اسلامی با توجه به کارهای کارشناسی قوانین لازم‌رادر این مورد به تصویب برساند.